IV

(Oplysninger)

OPLYSNINGER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER, ORGANER, KONTORER OG AGENTURER

RÅDET

Rådets konklusioner af 19. november 2010 om uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling

(2010/C 327/05)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM HENVISER TIL:

Den Europæiske Unions strategi for bæredygtig udvikling, først vedtaget i Göteborg i 2001 ([1]) og siden revideret i 2006 og 2009 ([2]), der udstikker en ramme for en langsigtet vision om bæredygtighed, hvor økonomisk vækst, social samhørighed og miljøbeskyttelse går hånd i hånd, og som fremhæver uddannelse som en central forudsætning for at fremme adfærdsændringer og sikre, at alle borgere tilegner sig de rette nøglekompetencer for at kunne realisere en bæredygtig udvikling,

FN's tiår for uddannelse for bæredygtig udvikling (2005-2014), der søger at indarbejde principper, værdier og fremgangsmåder for bæredygtig udvikling i alle aspekter af uddannelse og læring ([3]), og UNESCO's verdenskonference i 2009 om uddannelse for bæredygtig udvikling, der blev afholdt i Bonn, og som - i konferencens sluterklæring - tilsluttede sig, at investering i uddannelse for bæredygtig udvikling er en investering i fremtiden og kan være et middel til at redde liv ([4]),

Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring ([5]), der tilskynder medlemsstaterne til at sikre, at alle borgere har de fornødne nøglekompetencer til på en fleksibel måde at kunne tilpasse sig et internationaliseret samfund i hurtig forandring. De otte nøglekompetencer, som opridses, støtter hinanden gensidigt og bygger på kvalifikationer som f.eks. kritisk tænkning, problemløsning, kreativitet, initiativ og beslutningstagning, der alle er afgørende for at opfylde målsætningerne for bæredygtig udvikling. Særlig relevant i den sammenhæng er grundlæggende kompentencer inden for naturvidenskab og teknologi samt sociale kompetencer og medborgerkompetencer,

Strategirammen for EU-samarbejdet på uddannelsesområdet (»ET 2020«) ([6]), som understreger, at uddannelse spiller en afgørende rolle for at løse de mange samfundsøkonomiske, demografiske, miljømæssige og teknologiske udfordringer, Europa og de europæiske borgere står over for i dag og i de kommende år,

Europa 2020-strategien for beskæftigelse og vækst ([7]), hvis mål er at omforme EU til en intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomi, der kan tilvejebringe høj beskæftigelse, produktivitet og social samhørighed, og hvor uddannelse fremhæves på grund af det vigtige bidrag, de kan yde;

ANERKENDER FØLGENDE:

1. EU står her i begyndelsen af det 21. århundrede over for et stort antal indbyrdes forbundne udfordringer, herunder de økonomiske og sociale konsekvenser af den globale finansielle krise, klimaforandringer, færre vand- og energiressourcer, mindsket biologisk mangfoldighed, trusler mod fødevaresikkerhed og sundhedsrisici,

2. I en verden i konstant forandring bør alle europæiske borgere udrustes med den relevante viden, kompetencer og holdninger for at kunne forstå og håndtere den moderne virkeligheds udfordringer og kompleksiteter under behørigt hensyn til de miljømæssige, sociale, kulturelle og økonomiske konsekvenser samt for at kunne påtage sig deres globale ansvar,

([1]) Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 15.–16. juni 2001 (SN 200/1/01 REV1).
([2]) Docs. Henholdsvis dok. 10917/06 og 16818/09.
([3]) www.unesco.org/eu/esd
([4]) www.esd-world-conference-2009.org
([5]) EUT L 394 af 30.12.2006.
([6]) EUT C 119 af 28.5.2009.
([7]) Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 25.–26. marts 2010 (EUCO 7/1/10 REV 1).

3. Rapporten fra 2010 om *Skills for Green Jobs* [1] understreger, at alle job i fremtiden skal bidrage til en løbende forbedring af ressourceeffektiviteten, og at udviklingen af en lavmissionsøkonomi snarere vil afhænge af en forbedring af nuværende kvalifikationer og integrering af forskellige aspekter af bæredygtig udvikling i eksisterende læringsområder end af fremme af specialiserede »grønne kvalifikationer«,

4. Set i et livslangt læringsperspektiv er uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling afgørende for at realisere et bæredygtigt samfund og er derfor ønskværdigt på alle niveauer inden for formel uddannelse samt i ikke-formel og uformel læring;

UNDERSTREGER:

1. at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre en vellykket gennemførelse af både EU-strategien for bæredygtig udvikling og den nye *Europa 2020*-strategi,

2. at den vigtigste opgave for uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling er at udruste enkeltpersoner og grupper med den viden, de kvalifikationer og holdninger, som de har brug for til at træffe bevidste valg med henblik på at realisere og bevare en verden, som både de og fremtidige generationer vil anse for passende at bo og arbejde i. Uddannelsesinstitutioner, lokalsamfund, civilsamfundet og arbejdsgivere spiller alle en central rolle, når det gælder om at udvikle sådanne kompetencer,

3. at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling grundlæggende drejer sig om, hvordan vi opfatter vores sammensatte verden og måden vi opfører os på. Uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling fremmer værdier, principper og fremgangsmåder, så borgerne kan reagere effektivt og selvsikkert på nuværende og nye udfordringer. Derfor har uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling konsekvenser for uddannelse på alle niveauer, der går videre end til blot at indarbejde bæredygtig udvikling som endnu et fag i læseplanen,

4. at bæredygtighed kan spille en vigtig rolle i de nationale strategier for livslang læring og anvendes som et redskab til at forbedre kvaliteten på alle uddannelsesniveauer;

ER AF DEN OPFATTELSE:

1. at det er absolut nødvendigt med uddannelse for at realisere et mere bæredygtigt Europa og en mere bæredygtig verden. Uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling bør betragtes som afgørende i processen for livslang læring og bør, når det er relevant, integreres på alle uddannelsesniveauer og i alle uddannelsesaspekter for at styrke borgernes evne til at håndtere nært forestående, uforudsigelige problemer og finde langsigtede løsninger på disse i mange forskellige situationer gennem hele livet,

2. at den bæredygtige udviklings tre grundpiller - økonomiske forhold, sociale forhold og miljøforhold - bør behandles ud fra en balanceret og integreret tilgang,

3. at der i mange medlemsstater allerede findes aspekter af uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling inden for uddannelse om miljø, globale anliggender, sundhed, fred, medborgerskab, menneskerettigheder, forbrugeranliggender, finansielle anliggender og udvikling, hvilket udgør forskellige udgangspunkter for at integrere bæredygtig udvikling i en livslang læringssammenhæng,

4. at øget offentlighedens bevidsthed om og forståelse for bæredygtig udvikling og uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling er afgørende, at uddannelse vedrørende bæredygtig

5. udvikling bør bygge på værdibaseret og tværfaglig læring, som fremmer systemtænkning og -undervisning og udvikler ny viden, nye kvalifikationer og holdninger. I den forbindelse bør kreativ tænkning, innovation og det langsigtede perspektiv understreges, især når det gælder vores ansvar i forhold til fremtidige generationer. Uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling er ikke et særskilt emne, men snarere et sæt grundlæggende principper og værdier, såsom retfærdighed, ligebehandling, tolerance, selvhjulpenhed og ansvar [2], der skal formidles mere tværgående. Uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling kan også spille en rolle i udviklingen af de kompetencer, der kræves for at styrke beskæftigelsesegnethed. Eftersom kvalifikationer vedrørende bæredygtig udvikling bedst tilegnes gennem personlige erfaringer, bør læringsprocessen i videst mulige omfang orienteres i retning af inklusiv læring, handling og motivation,

6. at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling i lyset af sin komplekse og vidtspændende karakter kan være særlig nyttig for at udvikle tværgående kompetencer hos de lærende […],

7. at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, når den gennemføres, bør skræddersys til hvert uddannelsesniveau, idet den tager hensyn til den særlige sammenhæng. Inden for førskoleuddannelsen kan man begynde ved at fremme grundlæggende værdier, holdninger og viden hos børn, som så kan danne grundlag for yderligere læring om bæredygtighed. På grundskoleniveau kan uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling fokusere på bevidstgørelse og udvikling af nøglekompetencer, som kan tilpasses til den særlige sammenhæng og de efterfølgende læringstrin. Uddannelse vedrørende bæredygtig uddannelse inden for VET bør styrkes, og opmærksomheden bør fokuseres på at udvikle mere specifikke kvalifikationer og relevante kompetencer inden for forskellige erhverv samt på at tackle spørgsmål som ansvarlig, individuel beslutningstagning og virksomhedernes sociale ansvar,

8. at læreruddannelser og efteruddannelser bør spille en afgørende rolle i udformningen af et perspektiv på uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og afgøre, hvordan det konkret skal gennemføres i skolerne, inden for VET og de højere uddannelsesinstitutioner. Afhængigt af, hvad de almindeligvis underviser i, vil lærere og undervisere på alle uddannelsesniveauer blive konfronteret med mange forskellige specifikke pædagogiske udfordringer i forbindelse med undervisning i et tværgående emne som uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, og de vil derfor have behov for relevant uddannelse,

[1] Cedefop: *Skills for Green Jobs*, Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2010.

[2] Se Bonnerklæringen, afsnit 8 (http://www.esd-world-conference-2009.org/fileadmin/download/ESD2009_BonnDeclaration 080409.pdf).

9. at udvikling af en samlet strategi for hele skolen til uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling kan bidrage til at styrke alle elevers og studerendes motivation og engagement, udvikle deres kritiske tænkning og forbedre deres uddannelsesniveau generelt. Uddannelsesinstitutionerne på alle niveau bør selv stræbe efter at blive bæredygtige organisationer og fungere som rollemodeller ved at integrere principperne om bæredygtig udvikling i politik og praksis, f.eks. gennem energibesparelser, brug af naturressourcer i forbindelse med byggeri og arbejde og udvikling af en bæredygtig indkøbs- og forbrugerpolitik. I en skolesammenhæng kræver dette alle aktørers aktive deltagelse: skoleledere, lærere, elever, skolebestyrelse, ansatte i forvaltningen og støttepersonale, forældre, ikke-statslige organisationer, lokalsamfundet og erhvervslivet;

HENSTILLER I OVERENSSTEMMELSE HERMED TIL MEDLEMSSTATERNE:

at de træffer passende foranstaltninger på det relevante ansvarsniveau - lokalt, regionalt eller nationalt - for at opfordre til, at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling videreudvikles og gennemføres samt integreres i uddannelsessystemet på alle niveauer, i ikke-formel og uformel læring såvel som i formel læring. Disse foranstaltninger kan især tage sigte på:

a) at sikre, at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling understøttes af politiske, lovgivningsmæssige, institutionelle og driftsmæssige rammer, og navnlig:

   — at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling indgår som et element i de nationale strategier for livslang læring med henblik på borgernes personlige, sociale og faglige udvikling,

   — at uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, hvor dette er relevant, integreres i læseplanen,

   — at tværfaglige tilgange på tværs af læseplanen udvikles og gennemføres på alle uddannelsesniveauer for at løse udfordringerne i forbindelse med bæredygtighed,

   — aktivt at fremme og støtte en samlet strategi for hele skolen til uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, bl.a. ved at rydde hindringer af vejen for institutioner, som arbejder med bæredygtig anvendelse af deres ressourcer,

b) at bibringe lærere, undervisere, skolepersonale og skoleledere den fornødne bevidsthed, viden og kompetencer til at fremme og indarbejde de principper, der ligger til grund for uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, i deres tilgange til undervisning og ledelse, navnlig ved:

   — at øge bevidstheden blandt lærere, undervisere og skoleledere på alle uddannelsesniveauer om betydningen af uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og om fordelene ved at bruge denne som et særligt nyttigt redskab til at fremme tværgående nøglekompetencer,

   — at sikre, at lærere og undervisere er tilstrækkeligt udrustet til at undervise i komplekse spørgsmål forbundet med uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling via såvel grunduddannelse som efteruddannelse og udstyre dem med relevante og ajourførte redskaber og undervisningsmaterialer inden for uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling,

   — at tilskynde til fler- og tværfagligt samarbejde mellem lærere i den samme uddannelsesinstitution for at fremme undervisning i og læring om forskellige tværgående spørgsmål i forbindelse med uddannelse vedrørende bæredygtig,

   — at fremme netværksdannelse, herunder via internettet, blandt lærere i forskellige uddannelsesinstitutioner for at sikre løbende udvikling og udveksling af nye idéer om uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling,

   — at fremme samarbejde med - og større deltagelse af - forældre, lokalsamfundet og alle de andre relevante aktører;

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN TIL INDEN FOR DERES RESPEKTIVE ANSVARSOMRÅDER:

at støtte uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og fremme Rådets konklusioner ved:

i) at arbejde videre med uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling inden for rammerne af både EU-strategien for bæredygtig udvikling og *Europa 2020*-strategien,

ii) at fremme forskning og udvikling i forbindelse med uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, især på områder med få erfaringer eller et svagt evidensgrundlag, f.eks. inden for erhvervsrettede og videregående uddannelser,

iii) at fremme netværksdannelse blandt uddannelsesinstitutioner omkring uddannelse vedrørende bæredygtigudvikling, at gøre optimal brug af eksisterende netværk og styrke samarbejdet omkring uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling på alle niveauer ved at oprette partnerskaber, herunder ved at tilskynde til:

   — nationalt og grænseoverskridende samarbejde mellem skoler,

   — partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder og/eller ikke- statslige organisationer,

   — forskningsnetværk i uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling,

iv) at udpege og registrere god praksis i et kompendium om uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling på webstedet *Knowledge System for Lifelong Learning (KSLLL)* ([1]),

v) bl.a. at prioritere uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling i handlingsprogrammet for livslang læring og andre relevante eksisterende eller fremtidige programmer,

vi) at gøre optimal brug af det europæiske år for frivilligt arbejde i 2011 med henblik på at fokusere på uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder og ikke-statslige organisationer samt på at styrke synligheden af eksisterende god praksis for frivillige aktiviteter på området,

([1]) www.kslll.net

vii) at overveje at inkludere uddannelse vedrørende bæredygtig i prioritetsområderne for den næste cyklus i strategirammen for uddannelsesområdet (ET 2020);

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL:

at bidrage til medlemsstaternes indsats for at støtte uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og fremme disse konklusioner fra Rådet ved:

i) at tilrettelægge peerlæringsaktiviteter om specifikke aspekter af uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, f.eks. læreruddannelsen, den samlede tilgang for hele skolen og partnerskaber for uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, så der kan udvikles en politikhåndbog og retningslinjer for uddannelsesinstitutioner og lærere,

ii) at styrke samarbejdet med andre internationale institutioner inden for uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling, navnlig UNESCO og UNECE.